

การศึกษาเนื้อหาและกลวิธีการเสียดสี ในการ์ตูนเพจ jod 8 riew

A Study of Content and Satirical Strategies in comics Facebook Page “jod 8riew”.

ปัทมา ประสารทรัพย์¹ | Pattama Prasansaph
สุนทรี โชติติลล² | Suntaree Chotidilok

Abstract

This article aimed to study about the content that appeared in the Jod 8riew cartoon Facebook Page between January and December 2018 with 145 states and 9 groups of content containing family content, educational content, technological content, content about the values, content about the taste, content about the shared experience, content about the direct experience, content about the urban and rural societies, and content about the news.

Keywords: Facebook, Cartoon Pages, Satire

---

¹ นักศึกษาปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail: prasansaphpattama@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และอาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ Jod 8 riew ช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 จำนวน 145 สถานะ ผลการศึกษาจัดประเภทเนื้อหาได้ 9 กลุ่ม ได้แก่ 1) เนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew 2) เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew 3) เนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew 4) เนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew 5) เนื้อหาเกี่ยวกับบรรณนิยที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew 6) เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew 7) เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ตรงเฉพาะกลุ่มที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew 8) เนื้อหาเกี่ยวกับสังคมเมืองและสังคมชนบทที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew และ 9) เนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew

คำสำคัญ: เฟซบุ๊ก, การ์ตูนเพจ, เสียตีสี่

บทนำ

ปัจจุบันมนุษย์เข้าถึงข้อมูลที่ใช้ในการสื่อสารได้รวดเร็ว โดยผ่านเครือข่ายที่เรียกว่า “อินเทอร์เน็ต” การสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารจึงง่ายขึ้น ส่งผลทำให้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยหลักในการสื่อสารของมนุษย์ยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ ข่าวสาร ยูทูป อินสตาแกรม และเฟซบุ๊ก

Facebook คือ บริการประเภทหนึ่งในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เปิดบริการให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้ใช้เฟซบุ๊กคนอื่น ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งประเด็นถามตอบ โพสต์รูปภาพ โพสต์คลิปวิดีโอ การพูดคุยกันภายในกลุ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล สอดคล้องกับที่หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ (2553 อ้างถึงใน นงลักษณ์ เกตุบุตร 2555: 21) กล่าวว่า เฟซบุ๊กเป็นเสมือนสังคม ๆ หนึ่งซึ่งอยู่ในลักษณะของสังคมออนไลน์ หรือที่นิยมเรียกว่า

Social Network ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถสื่อสาร ส่งต่อหรือแบ่งปันให้กันได้ จนทำให้สังคมออนไลน์เป็นเครือข่ายที่กว้าง

เพจที่ได้รับความนิยมเป็นจำนวนมากคือ เพจ jod 8 riew มีผู้ติดตามมากถึง 1,607,255 คน (สืบค้นวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2562) โดยทางเพจจัดตั้งขึ้นเพื่อแสดงภาพล้อเลียนพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อน และได้สืบเนื่องมาเป็นการเสียดสีสังคม ปรากฏทั้งภาพและข้อความโดยสอดแทรกมุกตลก เพื่อให้การเสียดสีนั้นไม่โหดร้ายและเป็นเรื่อง ที่พูดถึงกันได้ ทั้งนี้อีกเหตุผลหนึ่งที่ทางเพจได้รับความนิยมเป็นอย่างมากนั้นเนื่องมาจาก ความมีเอกลักษณ์ของลายเส้นที่ใช้วาด ประกอบกับการเผยแพร่เรื่องราว เหตุการณ์ พฤติกรรม ทักษะคติต่าง ๆ ที่พบเจอในปัจจุบัน

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเนื้อหาและกลวิธีการเสียดสี ในการ์ตูนเพจ jod 8 riew โดยคัดเลือกข้อมูลแบบเจาะจง ในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้เก็บ รวบรวมข้อมูลสถานะในการ์ตูนเพจ jod 8 riew ตั้งแต่เดือน 1 มีนาคม-31 ธันวาคม พ.ศ. 2561 เป็นระยะเวลา 10 เดือน จำนวนข้อมูลทั้งสิ้น 145 สถานะ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเนื้อหาที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ Jod 8 riew

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ชั้นรวบรวมข้อมูล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ ดังนี้
  - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เนื้อหา ในเฟซบุ๊ก และจากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ
  - 1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ปรากฏในเพจเฟซบุ๊ก Jod 8 riew ตั้งแต่ วันที่ 1 มีนาคม-31 ธันวาคม พ.ศ. 2561 เป็นระยะเวลา 10 เดือน จำนวนข้อมูลทั้งสิ้น 145 สถานะ
2. ชั้นวิเคราะห์ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 นำสถานะทั้งการสื่อความหมายด้วยภาพและคำพูดของตัวละครที่ปรากฏในเพลงเพชบุรี Jod 8 riew มาวิเคราะห์ลักษณะของเนื้อหา

2.2 นำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ในรูปแบบการค้นคว้าอิสระ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาสถานะที่ปรากฏในเพลงเพชบุรี Jod 8 riew ผลการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งเนื้อหาได้ 9 กลุ่ม ได้แก่ 1) เนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew 2) เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew 3) เนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew 4) เนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew 5) เนื้อหาเกี่ยวกับรสนิยมที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew 6) เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew 7) เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ตรงเฉพาะกลุ่มที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew 8) เนื้อหาเกี่ยวกับสังคมเมืองและสังคมชนบทที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew และ 9) เนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew

1. เนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวที่ปรากฏในการ์ตูนเพลง jod 8 riew

จากการศึกษาปรากฏผลการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัว จำนวน 19 สถานะสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) เนื้อหาของลักษณะการสอนภายในครอบครัว 2) เนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างช่วงวัย และ 3) เนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวที่สะท้อนสังคม ดังตัวอย่างสถานะต่อไปนี้

ภาพที่ 1 (เพลง Jod 8 riew, 3 มี.ค. 61)

จากเนื้อหาในภาพข้างต้น ปรากฏข้อความว่า

ช่องที่ 1 ตอนเด็ก

“รีบนอนเร็ว ไม่ยอมนอนเดี่ยวตุ๊กแกมากินตับนะ”

ช่องที่ 2 ตอนโต

“กลัวอะไรของมึง ปัญญาอ่อน แค่ตุ๊กแก”

จากเนื้อหาข้างต้น ผู้เขียนได้ใช้ภาพเพื่อแสดงถึงการสอนของครอบครัว โดยจะเห็นว่าผู้เขียนได้สร้างตัวละครในเรื่องที่ประกอบไปด้วยแม่และลูก ซึ่งภาพในช่องที่ 1 จะเป็นภาพที่แม่พยายามใช้คำพูดที่ว่า “รีบนอนเร็ว ไม่ยอมนอนเดี่ยวตุ๊กแกมากินตับนะ” คำพูดข้างต้นของแม่เป็นกุศโลบายที่พยายามทำให้ลูกนอน พฤติกรรมของแม่เป็นการสะท้อนวิธีการเลี้ยงเด็กของหลาย ๆ ครอบครัวในสังคมไทย ที่มักจะสร้างกุศโลบายต่าง ๆ มาใช้ในการเลี้ยงเด็ก โดยเฉพาะเด็กช่วงก่อนวัยเรียน พฤติกรรมดังกล่าวเป็นการสร้างความรู้สึกหวาดกลัวให้แก่เด็ก ซึ่งอาจเป็นผลให้ความกลัวนั้นติดตัวไปตลอดดังที่ ดันคิด (2562: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ในทางจิตวิทยาการปลูกฝังความกลัวให้แก่เด็ก เป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ เพราะความกลัวที่ฝังใจจะส่งผลกระทบต่อจิตใจ บางคนเมื่อโตขึ้นความกลัวนั้นอาจหายได้เอง แต่ในขณะที่บางคนอาจมีความกลัวนั้นติดตัวไปตลอด ซึ่งสอดคล้องกับภาพที่ปรากฏในช่องที่ 2 เมื่อเด็กชายโตขึ้นเขามีความหวาดกลัวตุ๊กแกที่เกาะอยู่ที่ผนังบ้าน เหตุการณ์ข้างต้นหลังจากที่ผู้ใหญ่กล่าวว่า “ถ้าไม่นอนจะให้ตุ๊กแกมากินตับ” เมื่อเด็กได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่จึงส่งผลให้เกิดเรื่องราวฝังใจเกี่ยวกับตุ๊กแก

2. เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew

จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew พบเรื่องราวที่ปรากฏเนื้อหาทางการศึกษาทั้งในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งเนื้อหาจะเป็นการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาของประเทศไทยจำนวน

18 สถานะ สามารถแบ่งออกเป็น 1 ประเภท ได้แก่ 1. เหตุการณ์ภายในสถานศึกษาดังตัวอย่างสถานะต่อไปนี้

ภาพที่ 2 (เพจ Jod 8 riew, 13 มี.ค. 61)

จากภาพดังกล่าวมีเนื้อหาความว่า

ช่องที่ 1 ครู “ครูสรุปเนื้อหาทั้งหมดไว้บนกระดานแล้วนะ จดให้ทันละ”

ช่องที่ 2 นักศึกษา “รีบจจจจจจจจจจจจ”

วินใกล้สอบ

ช่องที่ 4-5 นักศึกษา “เนื้อหาที่อาจารย์สรุปมาให้เราจดไว้หมดแล้ว

สอบรอบนี้ก็ไร้ปัญหา...อะ...อ่านไม่ออก ตรูจจะอะไรมาพะเนี้ย”

จากข้อความข้างต้นเป็นการจดบันทึกเนื้อหาที่อาจารย์สอน นักศึกษาส่วนใหญ่จดบันทึกตามกระดานหรือสื่อการสอนของอาจารย์ นักศึกษากังวลว่าหากมีการสอบเนื้อหาบางส่วนอาจลืมและกลัวจะทำข้อสอบไม่ได้ จึงจำเป็นต้องจดตามทั้งหมด เห็นได้จากข้อความที่กล่าวว่า “รีบจจจจจจจจจจจจ” แต่การจดตามนั้นไม่ได้ผ่านความเข้าใจ เป็นการตั้งหน้าตั้งตาจดดั่งที่ปรากฏในภาพช่องที่ 2 เพื่อให้ทันตามเนื้อหาที่

อาจารย์สอน หลังจากนั้นเมื่อถึงวันใกล้สอบนักศึกษาได้นำเนื้อหาที่ตนเองจดมาทบทวน ผลปรากฏว่านักศึกษาไม่สามารถอ่านหลายมือตนเองออก พฤติกรรมข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะจริงที่นักศึกษาส่วนใหญ่มักพบเจอ ด้วยเพราะว่านักศึกษามักต้องการจดให้ทันอาจารย์ แต่ลืมตระหนักถึงปัญหาที่จะตามมาภายหลังว่าตนเองจะอ่านหลายมือนั้นออกหรือไม่ หากนักศึกษาจดด้วยความเข้าใจและผ่านกระบวนการคิดมาแล้ว เมื่อนำกลับมาอ่านใหม่ เนื้อหาเหล่านั้นก็จะสามารถเข้าใจได้โดยง่าย

3. เนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ Jod 8 riew

จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ Jod 8 riew พบจำนวน 13 สถานะ สามารถแบ่งออกเพียง 1 ประเภท ได้แก่ อิทธิพลของเทคโนโลยี ดังตัวอย่างสถานะต่อไปนี้

ภาพที่ 3 (เพจ Jod 8 riew, 25 มี.ค. 61)

จากภาพดังกล่าวมีเนื้อหาความว่า

ผู้ชาย	“อาวุธของคนสมัยก่อน”
นักเรียนหญิง	“อาวุธของคนสมัยนี้”

จากเนื้อหาข้างต้นผู้เขียนกล่าวถึงลักษณะของการใช้อาวุธของผู้ชายและเด็กผู้หญิงที่มียุคสมัยแตกต่างกันจะเห็นได้ว่าผู้ชายใส่ผ้าถุงและไม่ใส่เสื้อ จึงตีความได้ว่าเป็นยุคสมัยก่อนที่จะมีการพัฒนาในเรื่องของการศึกษา การแต่งกาย เพราะยังคงใช้ดาบเป็นอาวุธในการป้องกันหรือทำร้ายศัตรู ส่วนเด็กผู้หญิงแต่งกายในชุดนักเรียนตีความได้ว่าเป็นยุคปัจจุบัน ที่มีการพัฒนาด้านการศึกษา การแต่งกาย และเทคโนโลยี เพราะเด็กผู้หญิงถือโทรศัพท์ไว้ในมือ ผู้เขียนได้เปรียบเทียบระหว่างดาบและโทรศัพท์มือถือว่าเป็นเสมือนอาวุธ จากการวิเคราะห์ในยุคสมัยหนึ่งดาบเคยเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการสู้รบเป็นการแสดงอำนาจและแสดงถึงความยิ่งใหญ่ น่าเกรงขาม แต่ในปัจจุบันอาวุธเหล่านั้นกลายเป็นเพียงเศษเหล็กที่ถูกตั้งโชว์ในพิพิธภัณฑ์ ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก เทคโนโลยีได้เข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ จึงทำให้ผู้คนในยุคสมัยใหม่หันมาใช้อาวุธที่เรียกว่าเทคโนโลยี บางคนใช้เพื่อประโยชน์ บางคนใช้เพื่อความสนุก บางคนใช้เพื่อหาผลประโยชน์และทำร้ายผู้อื่น เช่น การถ่ายภาพเพื่อเผยแพร่บนสื่อออนไลน์จนกลายเป็นข่าว ประชาชนทั่วไปสามารถรับรู้และแบ่งปันเรื่องราวต่าง ๆ แก่ผู้อื่นได้โดยง่าย หรือการบันทึกวิดีโอและเผยแพร่ลงสื่อออนไลน์ก็ทำให้บุคคลอื่น ๆ สามารถเข้าถึงเนื้อหาข่าวสาร หรือเรื่องราวที่เราเผยแพร่เหล่านั้นได้ จึงเปรียบได้ว่าเทคโนโลยีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นได้กลายเป็นอาวุธที่ผู้คนทุกคน ทุกชนชั้น ทุกเพศ ทุกวัย ต่างสามารถใช้เพื่อเป็นอาวุธให้แก่ตนเอง ดังที่ คันธรส ขำนาญกิจและจาริณี อิวชานนา (2558) กล่าวว่า สื่อดิจิทัลหรือซอฟต์แวร์ที่ทำงานอยู่บนพื้นฐานของระบบเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการทางสังคม โดยที่ผู้เขียนจัดทำขึ้นเองหรือพบเจอสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราว เหตุการณ์ บทความ ประสบการณ์ รูปภาพ วิดีโอ และเพลง ล้วนแต่มีการนำมาแบ่งปันเนื้อหาข้อมูล ข่าวสาร ประสบการณ์และเกิดการพูดคุยให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์ในเครือข่ายของตนเองได้รับรู้ ชนิดที่เป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง แก่ผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกันได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพรวมถึงการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตัวอย่างสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ยูทูป อินสตาแกรม และเฟซบุ๊ก

4. เนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew

จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew พบจำนวน 14 สถานะ สามารถแบ่งออกได้ 1 ประเภท ได้แก่ 1. ค่านิยม³ ของสังคม โดยส่วนมากกล่าวถึงค่านิยมทางวัตถุ สามารถอธิบายได้จากตัวอย่างสถานะต่อไปนี้

ภาพที่ 4 (เพจ Jod 8 riew, 24 เม.ย. 61)

จากเนื้อหาในภาพข้างต้น ปรากฏข้อความว่า

วันรวมญาติหรือวันอะไรกันแน่

คนที่ 1 “ฉันเพิ่งซื้อบ้านไปอีกหลัง”

คนที่ 2 “แต่ฉันเพิ่งซื้อที่ไปสี่ร้อยกว่าไร่แทนะ”

คนที่ 3 “รู้สึกผมได้ไหม เงินเดือนเป็นแสนเลยนะ”

คนที่ 4 “แต่ลูกผมนี้ได้หัวฝรั่งเขี่ยวนะ”

³ ค่านิยม หมายถึง กระแสความนิยมของบุคคล กลุ่มคนในสังคมต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อความคิด และพฤติกรรมกระทำ

จากเนื้อหาด้านบนเป็นการกล่าวถึงคนในครอบครัวที่มีการพูดคุยกันถึงเรื่องเงินทอง การซื้อสิ่งของแพง ๆ เพื่อแสดงให้อีกฝ่ายทราบว่าตนเองมีฐานะมีเงินทอง เช่น การกล่าวถึงการซื้อขายที่ดิน เครื่องประดับ รายได้และการกล่าวถึงการได้สามีเป็นคนฝรั่ง เนื้อหาเป็นการกล่าวถึงค่านิยมที่กลุ่มคนต้องการทางด้านวัตถุ จากคนที่ 1 กล่าวว่า “นี่ฉันเพิ่งซื้อบ้านไปอีกหลัง” บ้าน เป็นสิ่งของ ที่ใช้น้ำมากกล่าวในบริบทนี้หมายถึงการพูดเพื่อตอกย้ำและบอกให้รู้ว่าตนเองนั้นมีบ้านหลายหลังซึ่งบ้านแต่ละหลังก็จะต้องใช้เงินจำนวนมากซื้อ มา เป็นนัยสำคัญที่จะสื่อไปถึงการมีเงินทองที่มาก คนที่ 2 กล่าวว่า “แต่ฉันเพิ่งซื้อที่ไปสี่ร้อยกว่าไร่แหะ” การซื้อที่หมายถึงการซื้อที่ดิน พื้นที่ บริเวณ ในปัจจุบันที่ดินมีราคาสูง ผู้ที่จะซื้อได้จะต้องมีเงินเป็นจำนวนมากและเหตุผลในการซื้อที่ดินก็จะต้องใช้เพื่อการประกอบการ คนที่ 3 กล่าวว่า “สู้ลูกผมได้ไหมเงินเดือนเป็นแสนเลยนะ” วัตถุประสงค์ของผู้พูดต้องการจะหมายถึงการที่ลูกชายทำงานและมีเงินเดือนจำนวนมากพอต้องการจะบอกให้รู้ว่าลูกฉันรวย และคนที่ 4 กล่าวว่า “แต่ลูกผมนี้ได้ผู้ฝรั่งเชียวนะ” ผู้พูดต้องการจะสื่อว่าการได้สามีเป็นชาวต่างชาติหรือฝรั่ง แสดงถึงค่าเงินที่ลูกของเขาจะได้รับจากสามี คนไทยบางส่วนยังเข้าใจว่าชาวต่างชาติรวยเนื่องจากค่าเงินในประเทศนั้น ๆ มีจำนวนมาก จึงทำให้คิดว่าการมีสามีเป็นชาวต่างชาติจะทำให้ฐานะทางบ้านดีตามไปด้วย ในปัจจุบันคนส่วนมากหลงใหลกับการเสพติดครอบครองวัตถุ ให้ค่ากับวัตถุเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมการบริโภคแผ่ขยายจากตะวันตกสู่ส่วนอื่น ๆ ของโลกโดยผ่านสื่อสารมวลชน การท่องเที่ยวของชาวต่างชาติและการตลาดนานาชาติ (Belk, 1996 อ้างถึงใน วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์, 2551: 4) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Richins (1994, อ้างถึงใน มิฬา แซ่ซำ, 2558: 9) พบว่าระดับวัตถุนิยมสูง จะพบในบุคคลที่มีช่วงอายุน้อยกว่า 35 ปี เพราะความสนใจในวัตถุที่แตกต่างกันออกไป กลุ่มวัยรุ่นเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความเป็นระดับวัตถุนิยมสูง โดยวัยรุ่นมีการซื้อของและใช้จ่ายแบบไม่ยั้งคิดสูงกว่าผู้ใหญ่ที่มีช่วงอายุ 35 ปีขึ้นไป การให้คุณค่าทางวัตถุนิยมที่แตกต่างกันระหว่างวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ โดยวัยรุ่นจะให้คุณค่ากับวัตถุมากกว่าผู้ใหญ่

5. เนื้อหาเกี่ยวกับรสนิยมที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew

จากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับรสนิยมที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ Jod 8 riew พบจำนวน 13 สถานะ สามารถแบ่งออกได้เพียง 1 ประเภท คือ รสนิยม⁴ เฉพาะบุคคล ดังตัวอย่างสถานะต่อไปนี้

ภาพที่ 5 (เพจ Jod 8 riew, 12 พ.ค. 61)

จากภาพดังกล่าวมีเนื้อหาความว่า

- ช่องที่ 1 ภาพขนม
- ช่องที่ 2 “เข้ามาเลย”
- ช่องที่ 3 ภาพเครื่องชั่งน้ำหนัก
- ช่องที่ 4 “ไป! อย่าเข้ามานะ”

จากเนื้อหาด้านบนสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับรสนิยมทางการกิน โดยจะเห็นว่าอาหารที่ปรากฏบนภาพนั้นเป็นภาพของขนมเค้ก ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่นิยมของคนในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการเลือกกินขนมด้วยปัจจัยประกอบที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้วยรสชาติ สีกลิ่น หน้าตาของขนม รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต

⁴ รสนิยม หมายถึง ความพึงพอใจ

อันเป็นเหตุให้ผู้บริโภคเลือกกินอาหารเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ทั้งด้านอารมณ์ ความรู้สึก ดังที่ Kotler (1997, อ้างถึงใน พิมพ์พินิจ ผิวผ่อง, 2560: 6) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคว่าประกอบด้วยหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น การดำเนินชีวิต รวมไปถึงปัจจัยทางจิตวิทยา ไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจ การรับรู้ และความเชื่อของผู้บริโภค จะเห็นว่าการดำรงชีวิต แรงจูงใจ การรับรู้และความเชื่อส่งผลกับพฤติกรรมของผู้บริโภคอันหมายรวมถึงความเชื่อในเรื่องการกิน ซึ่งหากพิจารณาภาพมาประกอบกับบริบทของสังคมในทุกวันนี้จะพบว่า ปัญหาความเครียดของคนในสังคมตามข้อมูลของกรมสุขภาพจิต (2561: ออนไลน์) มีมากถึงร้อยละ 91 และวิธีการคลายเครียดของคนปัจจุบันโดยเฉพาพนักงานฝ่ายหญิงจะเลือกวิธีการผ่อนคลายความเครียดด้วยขนมหวาน ไม่ว่าจะเป็นน้ำแข็งไส ฮันนี่โทสต์ ไอศกรีม เค้ก โดนัท ซึ่งขนมเหล่านี้จะมีสารเอนโดรฟินที่ช่วยในการผ่อนคลายความเครียด เมื่อรสนิยมการกินขนมดังกล่าวมากขึ้นสิ่งที่ตามมาคือผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือ น้ำหนักที่ตามมาตามพฤติกรรมการบริโภค ดังเห็นได้จากภาพข้างต้นในช่องที่ 3 และ 4 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความกลัวความวิตกกังวล เมื่อถึงเวลาที่ต้องชั่งน้ำหนัก ซึ่งสาเหตุความกลัวข้างต้นส่วนหนึ่งก็มาจากรสนิยมการกินของตนเองในชีวิตประจำวันนั่นเอง

6. เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew

จากเนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew พบจำนวน 23 สถานะ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. เนื้อหาที่เกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมที่เกิดจากบุคคล 2. เนื้อหาที่เกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมที่เกิดจากกลุ่มคน และ 3. เนื้อหาที่เกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมที่เกิดจากพฤติกรรมของคนในสังคม ดังตัวอย่างสถานะต่อไปนี้

ภาพที่ 6 (เพจ Jod 8 riew, 27 พ.ค. 61)

จากเนื้อหาในภาพข้างต้น ปรากฏข้อความว่า

ช่องที่ 1 “คนอื่นใช้”

ช่องที่ 2 “กูใช้”

จากการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นการใช้ภาพเพื่อขยายให้ข้อความหรือเนื้อหา มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเนื้อหาต้องการอธิบายถึงลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลใช้งาน เครื่องใช้ไฟฟ้า คือ พัดลม ที่มีลักษณะการใช้งานที่แตกต่างกัน โดยจะเห็นว่าภาพช่องที่ 1 เป็นลักษณะของการทำงานแบบถูกต้อง การใช้งานที่สมควรใช้มือในการเปิดปิด หยิบจับ สิ่งของต่าง ๆ แต่เนื่องด้วยการที่คนเราชอบความสะดวกสบายมากกว่า จึงเกิดภาพช่องที่ 2 เป็นการใช้งานตามความสะดวกสบายและความเคยชิน การใช้เท้าเพื่อเปิด ปิด พัดลม ซึ่งลักษณะการใช้งานที่คนส่วนใหญ่ใช้กันในปัจจุบัน สอดคล้องกับพฤติกรรมความเคยชินของ สุรเมศวร์ พิริยะวัฒน์ (2553: 62) กล่าวว่า พฤติกรรมความเคยชินของบุคคล เกิดจากเหตุปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) พฤติกรรมที่ปฏิบัติซ้ำ ๆ พฤติกรรมใดจะถูก พัฒนาเป็นพฤติกรรมเคยชินได้นั้นจะต้องถูกปฏิบัติอย่างบ่อยครั้ง และต่อเนื่อง 2) พฤติกรรมที่ปฏิบัติซ้ำ ๆ นั้นจะต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในสภาวะแวดล้อมหรือ บริบทเดิม ซึ่งอาจเรียกได้ว่ามีความสอดคล้องกันของสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการแสดง

พฤติกรรมในแต่ละครั้ง และ 3) พฤติกรรมที่ปฏิบัติแบบเดิมซ้ำ ๆ นั้นทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความพึงพอใจหรือเกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาจากการแสดงพฤติกรรมนั้นยังเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้งและต่อเนื่องยิ่งขึ้น ถ้าการแสดงพฤติกรรมใดของบุคคลเป็นไปตามเหตุปัจจัยทั้งสามประการนี้ พฤติกรรมนั้นก็มิโอกาสที่จะถูกพัฒนาเป็นพฤติกรรมเคยชินได้ในอนาคต

7. เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ตรงที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew

จากการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ตรง พบจำนวน 18 สถานะ สามารถแบ่งได้ 1 ประเภท คือ ประสบการณ์ตรงเฉพาะบุคคล อธิบายได้จากตัวอย่างดังนี้

ภาพที่ 7 (เพจJod 8 riew, 12 มิ.ย. 61)

จากเนื้อหาในภาพข้างต้น ปรากฏข้อความว่า

ช่องที่ 3

นักเรียนที่ 1 “โ้ยยย แวนเป็นผ้า มองไม่เห็น”

นักเรียนคนที่ 2 “มึงก็ถอดแวนสิีสาลี”

จากเนื้อหาข้างต้นแสดงให้เห็นเหตุการณ์ของผู้ที่ใส่แว่น ขณะรับประทาน อาหารที่มีความร้อน เมื่อเด็กนักเรียนช็อกว้ายเดียวมารับประทาน ไอความร้อนจะกระทบ กับแว่นทำให้เกิดฝ้าเห็นได้จากข้อความที่ว่า “อ้อยย แว่นเป็นฝ้า มองไม่เห็น” แสดงให้ เห็นถึงการเกิดปัญหา เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับเฉพาะกลุ่มคน บุคคลที่ใส่แว่นเท่านั้นจึงจะ รับรู้และเข้าใจ โดยผู้เขียนได้ตอบประเด็นในส่วนที่บทบาทของเพื่อน เนื่องจากเพื่อน พูดว่า “มึงก็ถอดแว่นสิ้อาสี้” เมื่อรู้ว่าเพื่อนตนเองใส่แว่นแล้วกินอาหารร้อนอาจทำให้ แว่นเป็นฝ้าได้จึงแนะนำให้เพื่อนถอดแว่นหรือเปลี่ยนไปกินอาหารประเภทอื่นแทน เป็นความรู้สึกของกลุ่มคนที่ไม่ได้ใส่แว่นและมักจะเข้าใจ

8. เนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองและสังคมชนบทที่ปรากฏในการ์ตูน เพลง Jod 8 riew

จากการศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวกับสังคมเมืองและสังคมชนบท พบจำนวน 14 สถานะ สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. เนื้อหาที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในสังคมเมือง และ 2. เนื้อหาที่แสดงเหตุการณ์เปรียบเทียบระหว่างสังคมเมืองและสังคม ชนบท ดังตัวอย่างสถานะต่อไปนี้

ภาพที่ 8 (เพลง Jod 8 riew, 12 พ.ค. 61)

จากเนื้อหาในภาพข้างต้น ปรากฏข้อความว่า

เวลาสองทุ่ม
ช่องที่ 1 “แถวบ้าน”
ช่องที่ 2 “ที่ กทม.”

จากข้อความข้างต้นแสดงเนื้อหาที่บ่งบอกถึงลักษณะการดำเนินชีวิตของครอบครัวสองครอบครัว โดยภาพในช่องที่ 1 สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะครอบครัวที่อาศัยอยู่สังคมชนบท ในช่วงเวลา 20.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาอนของผู้คนในพื้นที่ชนบท ตรงกันข้ามกับชีวิตของผู้คนในสังคมเมืองช่วงเวลา 20.00 น. กลับเป็นเวลาในการเดินทางเพื่อกลับไปอยู่ที่พักอาศัยของแต่ละครอบครัว สังเกตได้จากภาพช่องที่ 2 ผู้เขียนไม่ได้ใช้ข้อความเป็นตัวบ่งชี้แต่ให้ภาพเป็นตัวช่วยเพื่อขยายให้เนื้อหาที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ ในช่วงเวลาสองทุ่มเท่ากัน แต่ครอบครัวในสังคมเมืองและชนบทกลับมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ด้วยเพราะชีวิตของผู้คนในสังคมชนบทเป็นชีวิตที่เรียบง่าย นิ่งสงบ ไม่จำเป็นต้องใช้ชีวิตที่เร่งรีบแออัดเช่นคนในสังคมเมือง

9. เนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ jod 8 riew

จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ Jod 8 riew พบจำนวน 13 สถานะ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. เนื้อหาที่เป็นประเด็นข่าวของนักการเมือง 2. เนื้อหาที่เป็นประเด็นข่าวทางการศึกษา และ 3. เนื้อหาข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางสังคม ดังตัวอย่างสถานะต่อไปนี้

ภาพที่ 10

อ้างอิงจาก <https://www.thaipost.net/main/detail/39500>

(สืบค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2562)

สรุปและอภิปรายผล

ลักษณะเนื้อหาที่พบข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการตูนเพจ Jod 8 riew มุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นโดยผู้รับสารสามารถเข้าถึงได้ง่ายเนื่องจากเป็นเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่บุคคล กลุ่มคน สังคม พบเจอ โดยเนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมพบมากที่สุด ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าแอดมินเพจต้องการถ่ายทอดและส่งต่อพฤติกรรม ทักษะคติ บางประการที่คนในสังคมไม่อาจกล่าวหรือแสดงออกมาได้โดยตรง ทั้งนี้ยังทำให้ผู้รับสารสามารถส่งต่อ ระบาย ขยาย ความคิด ทักษะคติ หรือมุมมองต่าง ๆ ที่กว้างและหลากหลาย เนื้อหาที่พบรองลงมา คือ เนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวโดยรายละเอียดจะกล่าวถึงลักษณะการสอนภายในครอบครัว การแสดงถึงความแตกต่างระหว่างช่วงวัย สภาพครอบครัวที่สะท้อนสังคม เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงและการก้าวล้ำของเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นทำให้สถานะหรือความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเปลี่ยนไป อีกทั้งด้านการใช้ชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวอีกด้วย ในส่วนของเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด มี 3 ประเภท คือ ด้านเทคโนโลยี ด้านรสนิยมและด้านข่าวสารบ้านเมือง ทั้งนี้เทคโนโลยีเป็นเรื่องที่ทุกคนเข้าถึงและเข้าใจเรื่องราวที่พบเจอจึงไม่มากนักเนื่องจากในบางประเด็นก็สามารถกล่าวถึงและเข้าใจต่อกัน ในส่วนของรสนิยมเป็น

เหตุการณ์ หรือความเข้าใจได้เฉพาะบุคคลเกิดขึ้นเฉพาะจึงนำมาเขียนหรือถ่ายทอดได้ จำนวนจำกัดและเป็นบางเรื่องเท่านั้น รวมไปถึงเหตุการณ์เกี่ยวกับชาวสารบ้านเมืองที่สามารถหยิบประเด็นทางการเมืองได้ไม่มากนัก ส่วนมากเป็นเรื่องที่คนในสังคมกำลังให้ความสนใจผู้รับสารจึงจะสามารถเข้าใจได้

จากการศึกษาเนื้อหาที่ปรากฏในการตูนเพจ Jod 8 riew จำนวน 145 สถานะ สามารถจัดประเภทเนื้อหา ได้ดังแก่ เนื้อหาของลักษณะการสอนภายในครอบครัว ความแตกต่างระหว่างช่วงวัย เนื้อหาสะท้อนสังคม เหตุการณ์ภายในสถานศึกษา อิทธิพลของเทคโนโลยี ค่านิยม รสนิยม ประสบการณ์ร่วม เนื้อหาที่แสดงเหตุการณ์เปรียบเทียบระหว่างสังคมเมือง สังคมชนบท และเนื้อหาเกี่ยวกับชาวสารบ้านเมือง ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของสุวรรณงามเหลือ ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ภาพล้อสังคมไทยในสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาสามารถจำแนก ภาพล้อออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ภาพล้อประเภทภาพกรอบเดี่ยวและภาพล้อประเภทภาพหลายกรอบ ประเด็นที่ถูกล้อมากที่สุด คือ เหตุการณ์ชุมนุมทางการเมือง เครื่องมือในการล้อ มี 3 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือประเภทภาพ เครื่องมือประเภทชื่อ และเครื่องมือประเภทเนื้อความ วิธีล้อมี 3 วิธี ได้แก่ ลักษณะเด่นในการใช้ถ้อยคำภาษา การใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้คำตัดสั้นหรือคำย่อ และการใช้คำทับศัพท์ ด้านความหมาย ภาพล้อสื่อความหมายใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การสื่อความหมายโดยตรงและการสื่อความหมายโดยนัย

ผู้วิจัยสังเกตว่า การตูนเพจ Jod 8 riew มีบทบาทที่สำคัญในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางสะท้อนความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ ช่วยผ่อนคลายและสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสังคม บุคคล กลุ่มคนผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้และดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือผู้ที่มีอารมณ์ ความคิด ทัศนคติเดียวกันได้ใช้เป็นพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นตลอดจนการรับรู้ชาวสาร

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเนื้อหาที่ปรากฏในการ์ตูนเพจ Jod 8 riew สามารถเป็นแนวทางในการศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาของเฟซบุ๊กแฟนเพจอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นกลุ่มเฉพาะหรือกลุ่มอาชีพอื่นได้อีกทั้งเป็นแนวทางในการศึกษาสื่อออนไลน์อื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ไลน์ ทวิตเตอร์ อินสตราแกรม อาจทำให้พบรูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างออกไปจากการศึกษาในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

- กรมสุขภาพจิต. (2569). การลดความเครียด. เข้าถึงเมื่อ 26 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=28248>
- คันธรส ชำนาญกิจ และจาริณี อิวชานานา. (2558). เจตคติความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์สื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาและบุคลากรคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย, 2(5), 43-53.
- ต้นคิด. (2562). กุศโลบายที่ผู้ใหญ่มักใช้หลอกเด็ก. เข้าถึงเมื่อ 26 พฤษภาคม. เข้าถึงได้จาก https://www.sanook.com/campus/1396959/?fbclid=IwAR3q4XOmPoZPMnt-YHPadn_-9eimG8XVqFgMGfQI_V-2Lgv_2mbDdN-03Uk
- ธวัช ปุณโณทก. (2522). วรรณกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พรพิมล เสียมนาคินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น(Adolescence development). กรุงเทพฯ: คอมฟอร์ม.
- พิมพ์นิจ ผิวผ่อง. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคขนมหวานในอำเภอหัวหิน. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- มารศรี สอทิพย์. (2542). **ลีลาเสียดสีในวรรณกรรมของลาว คำหอม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มิฬ่า แซ่ซำ. (2558). **อิทธิพลของความสมบูรณ์แบบต่อวัตถุนิยมโดยมีการนำเสนอตนเองด้วยความสมบูรณ์แบบและการเพิ่มคุณค่าให้ตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่าน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันวิสาข์ เอกกรณ์พงษ์. (2551). **บทบาทของการเพิ่มคุณค่าในการส่งผ่านความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความหลงตนเองและวัตถุนิยม**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเมศวร์ พิริยะวัฒน์. (2553). **ทฤษฎีพฤติกรรมและการประยุกต์สำหรับการวิเคราะห์พฤติกรรมการเดินทางในประเทศไทย**. วารสารวิศวกรรมสาร, 63(6), 62
- สุวรรณ งามเหลือ. (2557). **การศึกษาวิเคราะห์ภาพล้อสังคมไทยในสื่อสังคมออนไลน์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- อาภรณ์ ดินาน. (2551). **แนวคิด & วิธีการส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่น**. ชลบุรี : ไชยเดงรุ๊ป.
- เว็บไซต์ไทยโพสต์. (2562). **ยืมนาฬิกาเพื่อนไม่ต้องแจ้งบัญชีทรัพย์สิน! ปปช. แจงชัด**. เข้าถึงเมื่อ 18 พฤศจิกายน. เข้าถึง ได้จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/39500>

